

VRK narės Irenos Malinauskienės parengta
PAŽYMA
Dėl piliečių parašų referendumo iniciatyvai paremti atitikimo referendumo ir
kitiems įstatymams
Vilnius
2014-01-22

2014 01 14 VRK posėdyje pareikšta VRK narės **Irenos Malinauskienės** atskira nuomonė dėl 5114 įrašų (dėl netinkamai nurodytos gyvenamosios vietos) tikrinimo ir užskaitymo, kuri buvo pateikta VRK raštu 2014 01 15 Nr.

Tame pačiame posėdyje VRK pirmininkas Z. Vaigauskas pavedė Irenai Malinauskienei parengti pažymą ir pateikti skaičius komisijai, bei pasiūlymus balsavimui dėl įrašų, kurie be pagrindo 2013 12 14 VRK sprendimu Nr. Sp-150 buvo neužskaityti kaip tinkami. 2014 01 14 VRK posėdžio metu VRK nariai dėl šio pavedimo neprieštaravo, po 2014 01 14 posėdžio pastabų, prieštaravimų nepateikė.

Vykdamas šį pavedimą buvo gauti žodiniai, o vėliau ir raštu rašysenos ekspertų atsakymai, iš kurių nustatyta:

1. Užduotis ekspertams buvo suformuluota žodžiu, kurią ekspertai suprato kaip “žodinę užduotį nustatyti įrašus, kurie parašyti vieno asmens. Jokių papildomų užduočių ekspertams pateikta nebuvo.” Tai patvirtina ir VRK Organizacinio sk. vedėjos R. Daniškevičiūtės atsakymas į I. Malinauskienės užklausimą dėl dokumento kopijos: “1. PARAŠŲ RINKIMO LAPŲ VIZUALINIS PATIKRINIMAS; 2. ĮRAŠŲ AUTENTIŠKUMO NUSTATYMAS (VIENA RANKA DARYTUS ĮRAŠUS).”

Dokumento, kuriuo buvo pateikta užduotis rašysenos ekspertams, kopija dėl nenurodytų priežasčių užklausėjai I. Malinauskienei taip ir nebuvo pateikta. Dėl to daryti išvadą, ar atliktas darbas atitinka užduotį ir įstatymo reikalavimus, kokybės, darbo apimties ir kainos santykį, neįmanoma.

2. Dėl priežasčių, nurodytų šios pažymos pirmajame punkte, pateikti komisijai kokius nors ekspertų atlikto darbo skaičius, kurie apibendrintai sugrupuotų šalintinus įrašus pagal brokuojamų įrašų pagrindą (grupė - tai viena ranka įrašyti tik adresai, ekspertų akte įrašyti kaip ”nemaža dalis” ar viena ranka įrašyti tuo pačiu adresu gyvenančių, tikėtina šeimos narių ir t.t.) nėra jokios galimybės, nes VRK ekspertams tokios užduoties nesuformulavo. Todėl nebuvo faktinio ir teisinio pagrindo (LR referendumo įstatymo 13 str. 4 d. pažeidimo) 2013-12-14 VRK sprendimu Nr.Sp-150 atmesti įrašus, vadovaujantis rašysenos ekspertų išvada.

3. Patikrinimas leidžia konstatuoti, kad 2013-12-14 VRK sprendimu Nr.Sp-150 įrašai, atmesti rašysenos ekspertų išvados pagrindu, buvo atmesti nepagrįstai, nes nenustatyta, kad šių įrašų grupėse būtų įrašų, kuriuos būtų surašęs ir pasirašęs už save kelis kartus tas pats asmuo.

4. Ekspertų akte nurodyti pastebėjimas (*“Tarp tokių įrašų nemažą dalį sudaro įrašai, kur tik adresas įrašytas to paties asmens, o vardas, pavardė, paso duomenys, gimimo data – skirtingų asmenų. Parašai tirti nebuvo, tačiau pastebėjome, kad tokiose eilutėse, rašytose vieno asmens, skiriasi tiek bendrieji, tiek specialieji parašų požymiai, leidžiantys daryti prielaidą, kad gali būti pasirašyta skirtingų asmenų”* arba *“didžiąją dalį vieno asmens rašytų (bet ne pasirašytų) atvejų sudaro įrašai asmenų, gyvenančių tuo pačiu adresu”*) yra realus faktinis ir teisinis pagrindas VRK įvertinti susidariusią padėtį dėl nepakankamai aiškios užduoties ekspertams nesuformulavimo ir/arba balsuojant įvertinti šiuos ekspertų pastebėjimus arba patikslinti užduotį, nurodant pageidavimą, kad visi brokuojami įrašai būtų suskirstyti į grupes.

Atkreiptinas dėmesys, kad tai jau turėjo būti padaryta formuluojant užduotį ekspertams.

5. 2013 12 14 dienos posėdyje VRK žodžiu buvo informuota apie ekspertų aktą, kuris surašytas ir pasirašytas buvo tik 2013 m. gruodžio 17 dieną. Todėl VRK nariai dėl šio klausimo balsavo minėto posėdžio metu, nežinodami, kad šis ekspertų aktas dar ir posėdžio metu nebuvo pasirašytas, kas suponuoja pagrindą konstatuoti, kad priimant 2013-12-14 VRK sprendimą Nr.Sp-150 nebuvo pagrindo remtis nepasirašytu ekspertų aktu.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir pateiktus argumentus, teikiu VRK dar kartą apsvarstyti, išigilinti ir balsuoti dėl 2013-12-14 VRK sprendimo Nr.Sp-150 pakeitimo dalyje, kurioje buvo pripažinti netinkamais įrašai, remiantis nepasirašytu rašysenos ekspertų aktu, bei siūlau priimti vieną šių sprendimų:

a) arba: vadovaujantis tuo, kad „didžioji dalis“ įrašų, surašytų grupėse to paties vieno asmens, kaip nurodė ekspertai, pagal bendrinę šio žodžio reikšmę yra „*daugiau kaip pusė, dauguma*“, t.y. nustatyti, kad pusė pripažintų netinkamais įrašų „kaip vienerankių“ yra tinkami įrašai;

b) arba: balsuojant įvertinti, kad „didžiosios dalies“, „nemaža dalis“ kaip nurodyta ekspertų akte, įvertinti kaip tinkami įrašai, t.y. 1/4 pripažintų netinkamais įrašų pripažinti tinkamais.

Kadangi 2014 01 14 VRK sprendimais dėl šio referendumo 2013 12 14 VRK sprendimas Nr.Sp-150 jau buvo pakeistas (nustatant kitą įrašų su neesminiais trūkumais jų šalinimo terminą, jų dalį, dalį šių įrašų pripažįstant tinkamais, dalį šių įrašų pripažįstant netinkamais), todėl yra pagrindas ir šioje dalyje priimti VRK sprendimą, kuriuo būtų keičiamas 2013 12 14 VRK sprendimas Nr.Sp-150 dalyje dėl įrašų, pripažintų netinkamais remiantis rašysenos ekspertų posėdžio metu nepasirašyto akto pagrindu.

Irena Malinauskienė